

Kongernes Lapidarium

Christian 4.s Bryghus

SLOTTE &
KULTUR -
EJENDOMME

1608 – Bastion

Kongernes Lapidarium i Christian 4.s Bryghus

- 05 — Kongernes Lapidarium
- 06 — Nordmandsdalen
- 08 — Amalienborg
- 10 — Brede Allé
- 16 — Frederik 5.s rytterstatue
- 17 — Christian 5.s rytterstatue
- 18 — Stenloftet
- 20 — Herkulesudstilling
- 22 — Christian 4.s Bryghus

Kongernes Lapidarium

Skulpturer i Majestætens tjeneste

Gennem århundreder har de danske konger brugt skulpturer til at manifestere deres magt på slottenes facader, i byrum og i haver.

Efter mange år under åben himmel er de gamle skulpturer gået i forfald og er derfor blevet erstattet af nyhuggede versioner. Men originalerne kan ses her i Christian 4.s gamle bryghus.

I den nederste etage er især Frederik 5. i fokus.

Han var konge i fredstid, hvor der var ro og økonomi til at støtte kunsten. Gennem mange forskellige former for skulptur hyldes han som en fredens og kulturens hersker.

T.v.
Frederik 5.
(1723 – 66)

Foto ROSENBORG SLOT

Nordmandsdalen

Norge og de nordatlantiske øer hørte under den danske konge Frederik 5. I Fredensborg Slots- have fik han opstillet skulpturer i livagtig størrelse af 60 nord- mænd og 10 færing, så han kunne bevæge sig rundt blandt sine fjerne nordlige undersåt- ter.

Idéen opstod, fordi en norsk postfører ved navn J.C. Garnaas sendte kongen små udskårne figurer af folketyper, han mødte i forskellige egne af Norge.

Kongen blev begejstret – der skulle sendes flere af disse figurer, og til sidst endte det med, at hofbilledhuggeren J.G. Grund fik til opgave at kopiere dem op i naturlig størrelse og hugge dem i sandsten. Kongens store rige blev gjort konkret og nærværende!

Grunds skulpturer af sandsten i Nordmands- dalen i Fredensborg Slotshave

Foto SLKE

**Garnaas' figurer af elfenben
og hvalrostand**

Foto NATIONALMUSEET

Amalienborg

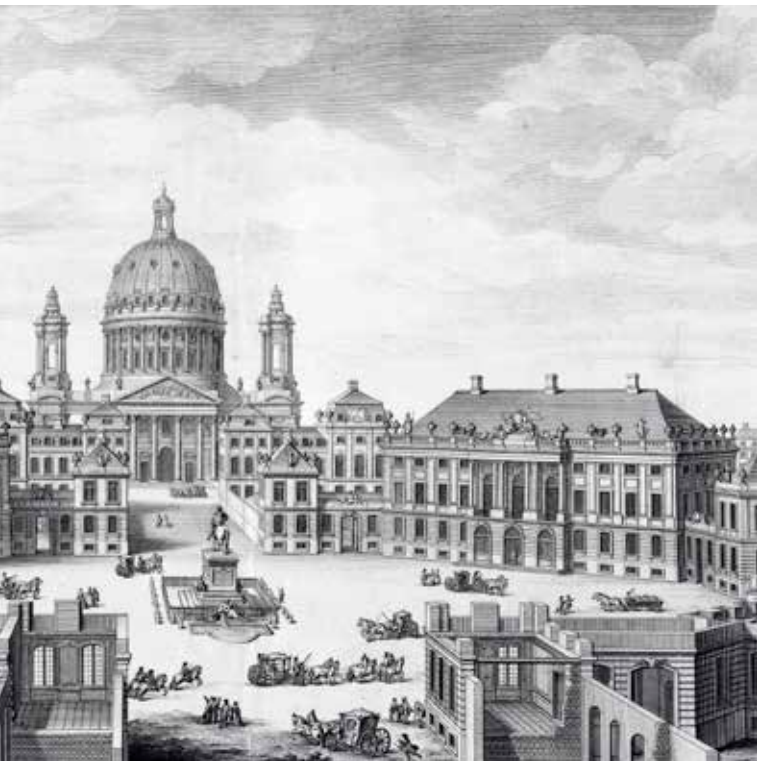
Frederiksstaden var en helt ny bydel i København, som Frederik 5. fik anlagt for at fejre Oldenborgernes 300-års jubilæum på den danske trone i 1749.

Frederiksstaden havde en retlinet plan med fire ens palæer omkring en ottekantet plads, Amalienborg Slotsplads, hvor Frederik 5.s rytterstatue var placeret i midten.

Grundstenen til ryttermonumentet blev lagt på en anden vigtig jubilæumsdag, nemlig 100-året for enevældens indførelse i Danmark, i 1760.

I samarbejde med arkitekten Nicolai Eigtved udsmykkede billedhuggeren J.C. Petzoldt flere af facaderne i rokokkens elegante stil.

Amalienborg Slotsplads
Frederiksstad

Foto DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Brede Allé i Fredensborg Slotshave

I 1760'erne skabte hofbilledhuggeren Johannes Wiedewelt et storslået skulpturprogram til Frederik 5.

Stedet var Brede Allé i Fredensborg Slotshave, og inspirationen kom fra Italien og Frankrig. Slotshaven i Versailles, hvor den enevældige kongemagt blev hyldet med pragt og symbolik, var især et forbillede.

Andromeda og Perseus
Fredensborg Slotshave

Foto SIMON LAUTROP

XV.

Trofæ
Akwarelskitse

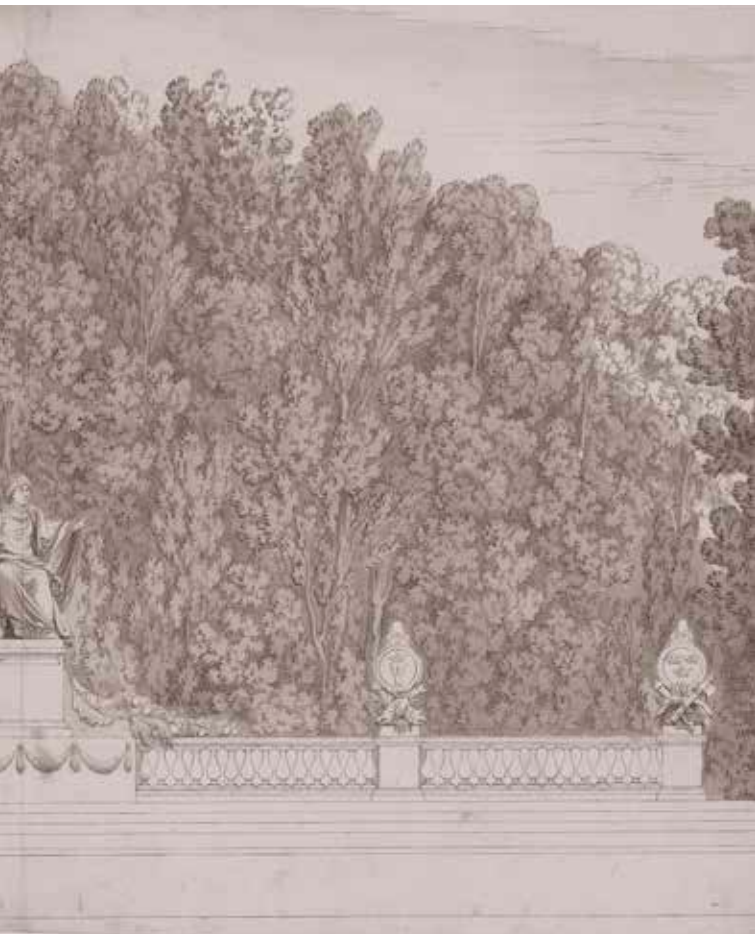
Foto DANMARKS KUNSTBIBLIOTEK

Med trofæer og monumenter hyldes Frederik 5. som en konge, der havde sikret og bevaret freden for det dansk-norske dobbeltmonarki.

Danmark og Norge vises som tronende kvindefigurer i antikke klæder.

Foto DANMARKS KUNSTBIBLIOTEK

Wiedewelts Danmarksmonument
Akvarelskitse

Wiedewelt skabte fire skulpturgrupper med historier fra den antikke græske mytologi til Brede Allé i Fredensborg Slotshave.

Det er komplicerede historier om bortførelser og befrielse, som fortælles med et minimum af virkemidler:

Prins Paris bortfører den skønne Helena og sejler hende bort over havet i en båd. Denne bortførelse blev startskuddet til den trojanske krig.

I skulpturgruppen Æneas og Anchises bærer Æneas sin lamme far Anchises ud fra det brændende Troja.

I gruppen Perseus og Andromeda befrier helten kongedatteren fra et grufuldt havuhyre.

Den sidste gruppe viser Vestenvinden Zefyr, som puster foråret ned fra skyerne i form af blomstergudinden Flora.

Zefyr og Flora
Fredensborg Slotshave

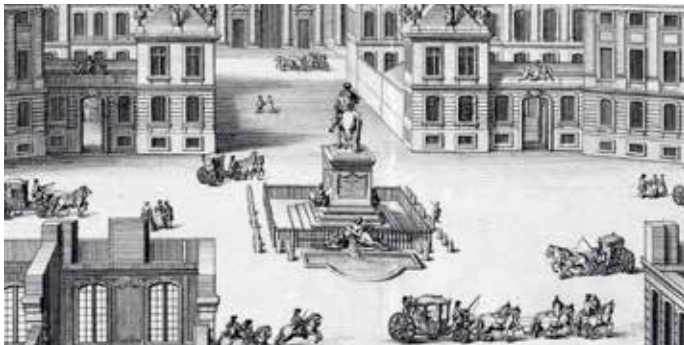
Foto SIMON LAUTROP

Zefyr og Flora
Rødkridtsskitse

Foto KUNSTAKADEMIETS BIBLIOTEK

Frederik 5.s rytterstatue fra Amalienborg Slotsplads

Frederik 5.s rytterstatue
Amalienborg Slotsplads

Foto DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Frederik 5. til hest er motivet for en udsøgt rytterstatue – den kongelige skulptur par excellence.

Rytterstatuernes historie går helt tilbage til de antikke romerske kejsere, og Frederik 5.s rytterstatue er kendt som en af de fem fineste i verden. Kunstneren bag var den franske billedhugger J.F.J. Saly, som blev hentet til Danmark for at udføre opgaven. Her arbejdede han på monumentet i over 20 år.

Rytterstatuen blev støbt i bronze og placeret i hjertet af den nye bydel Frederiksstaden. Her midt i byens rum mødte undersåtterne deres konge som en ophøjet og alfaderlig figur.

Laurbærkransen om Frederik 5.s hoved var ifølge Saly karakteristisk for en konge, som aldrig havde været i krig, men som derimod havde helliget sig kunst og videnskab.

Christian 5.s rytterstatue fra Kongens Nytorv

Christian 5. (1646-99) var den første konge i Norden, som fik en rytterstatue.

Den franske kunstner A.C. Lamoureux har fremstillet den danske konge som en romersk feltherre på vej i krig. Under hesten ligger en forvredet figur som symbol på misundelsen, og rundt om soklen sidder fire skulpturer af antikke guder og helte, som symboliserer kongens dyder.

Hele ryttermonumentet blev støbt i bly og belagt med bladguld i 1688. Til at starte med har den været et prægtigt syn, men efterhånden faldt guldet af, og det bløde bly sank sammen, så den endte med at se vanskabt ud. I 1946 blev det nødvendigt at fjerne den sammensunkne blyskulptur og erstatte den med en oprettet kopi i bronze af billedhuggeren Einar Utzon-Franck.

Christian 5.s rytterstatue
Einar Utzon-Francks kopi af
bronze på Kongens Nytorv

Foto TRON ARILD YDERSBOND

Stenloftet

På Stenloftet er der opstillet grupper af skulpturer fra mange forskellige slotte og haver.

Græske og romerske guder var populære. Historierne om dem var dramatiske, og de blev set som symboler på forskellige gode egenskaber. Visdommens gudinde Minerva, jagtgudinden Diana, kærlighedsgudinden Venus og gudernes budbringer Hermes ses i mange udgaver fra slotte som Fredensborg, Eremitagen, Amalienborg, Christiansborg og Frederiksborg.

I andre grupperinger optræder forskellige vaser, frontoner, søjlekapitæler og kongekroner, samt helt specielle zinkfigurer, som kun blev fremstillet i en begrænset periode.

Gipsmodellerne på Stenloftet er et vigtigt led i processen, når skulpturer af sten og metal skal genskabes på slotte, på pladser og i haver.

Christian 5.s ryttermonument
Kongens Nytorv

Foto SLKE

Facade
Frederiksberg Slot

Foto SLKE

En af Marmorbroens pavilloner
Christiansbrog Slot

Foto SLKE

Herkulesudstilling

Herkulespavillonen
Kongens Have

Foto SLKE

Helten og halvguden Herkules var antikkens stærke stridsmand, som ufortrødent kæmpede mod uhyrer og alskens ondskab. Mange af de danske konger fik lavet skulpturer af Herkules, fordi han var det ultimative symbol på styrke.

Den fineste Herkules-skulptur, vi har, er den italienske billedhugger G. Barrattas "Herkules og løven", som Frederik 4. købte på en rejse til Italien i 1708-09.

Herkules dræbte den nemæiske løve med de bare næver for at sone en forfærdelig udåd: I et anfald af vanvid havde han dræbt sine tre børn.

En nyhugget version af marmorskulpturen "Herkules og løven" står foran Herkulespavillonen i Kongens Have, hvor originalen tidligere stod.

Foto SLKE

Herkules og løven
Kongens Have

Christian 4.s Bryghus – en bygning skifter funktion

Christian 4.s Bryghus er en af Københavns ældste bygninger og har haft mange forskellige funktioner gennem tiden.

Se udfold
t.h. øverst

1608 – Bastion

Christian 4. anlagde en hjørnebastion på stedet, som var en del af Københavns militære befæstning. Det vidner de tykke mure og grundplanens spidse vinkler om den dag i dag. Bastionen havde fladt tag og brystværn med skydeskår til kanoner.

Se udfold
t.h. nederst

1616 – Bryghus

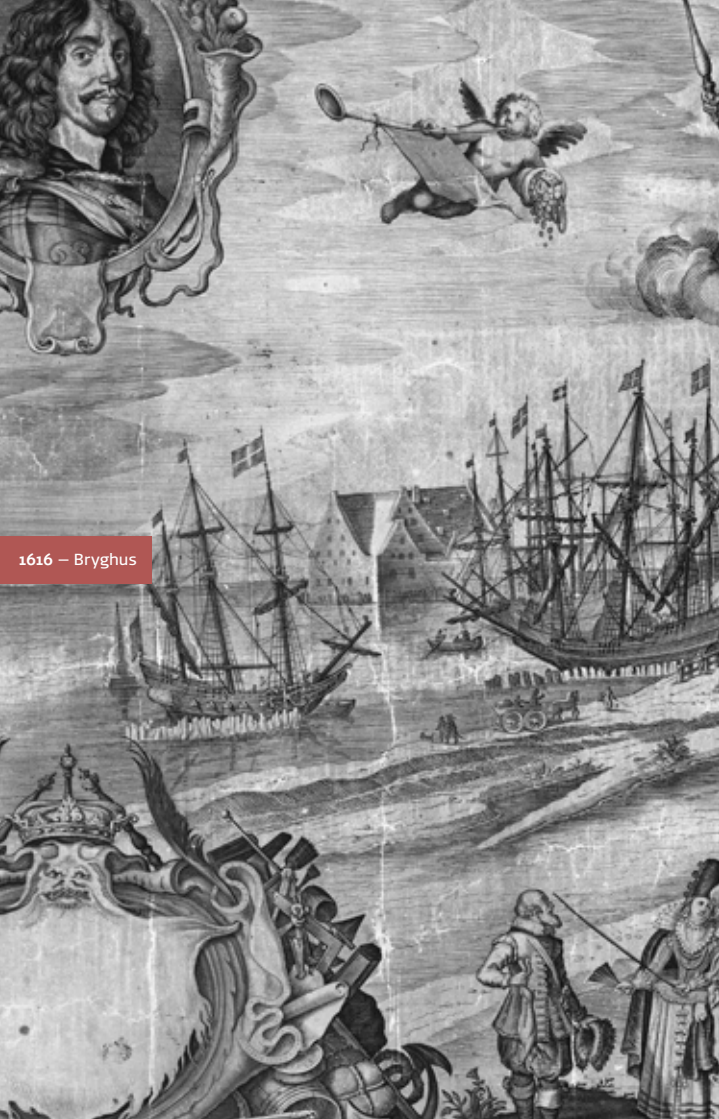
Christian 4. besluttede, at der nu skulle brygges øl til Flådens soldater i bygningen. Som bryghus fik bygningen rejst et mægtigt tagværk med spidsgavle.

1767 – Magasin

Da bryghuset brændte i 1767, blev det genopført som magasinbygning. Med den nye funktion fik bygningen sit nuværende udseende med det høje tegltag.

2014 – Lapidarium

Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme bruger nu den gamle bygning til at opbevare, vedligeholde og udstille gamle, kongelige skulpturer fra statens slotte og haver.

1616 – Bryghus

1608
Bastion

1616
Bryghus

Foto NATIONALMUSEET

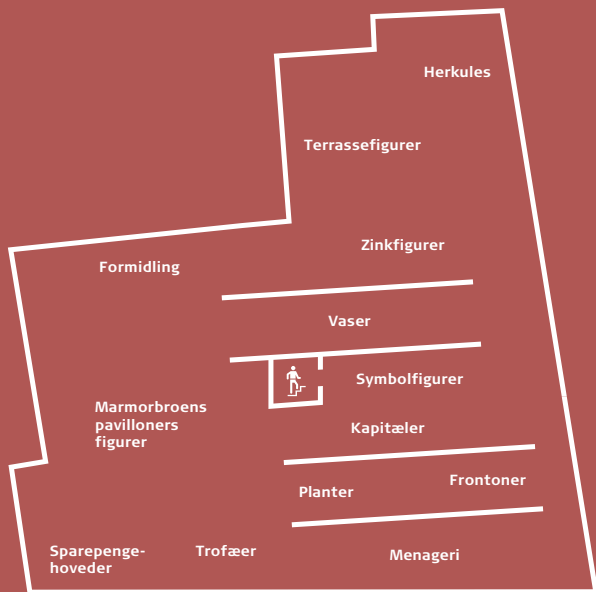
Foto DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Kongernes Lapidarium i Christian 4.s Bryghus

Grundplan Kasematten

1. sal
Stenloftet

Frederiksholms Kanal

Kongernes Lapidarium i Christian 4.s Bryghus

I Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme (SLKE), som er en styrelse under Kulturministeriet, vedligeholder og formidler vi slotte, haver og andre kulturejendomme.

Vi arbejder med at bevare vores bygningskulturelle arv i form af slotte, haver og andre kulturejendomme til glæde for eftertiden, samtidig med, at vi nyttiggør og formidler den til glæde for nutiden. Vi fokuserer på levende og nutidig anvendelse af kulturejendomme.

Med Kongernes Lapidarium i Christian 4.s Bryghus er vi glade for at kunne invitere indenfor i en af Københavns ældste bygninger, som hidtil har været lukket for offentligheden.

Nu har vi den glæde at præsentere en mangfoldighed af gamle skulpturer fra statens slotte og haver, som tidligere stod på lukkede magasiner, men som nu vil blive opbevaret, vedligeholdt og formidlet i den åbne bygning til glæde for Bryghusets gæster.

Åbningen af Kongernes Lapidarium i Christian 4.s Bryghus er blevet mulig takket være en betydelig donation fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal.

**SLOTTE &
KULTUR-
EJENDOMME**

Udgivet af

Styrelsen for Slotte & Kulturejendomme
© 2014, rettigheder forbeholdes

Udstilling

Kongernes Lapidarium
i Christian 4.s Bryghus

Design

e-Types Daily

Cover

Foto: Thorkild Jensen